

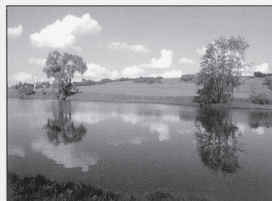


Zpravodaj obce Švábenice

Vydává obecní úřad Švábenice - číslo 1/ 2004



Pozdrav ze Švábenic



Z obsahu:

Z jednání zastupitelstva obce
Obecně závazná vyhláška č.1/2004
Občanská rubrika
Mikroregion - Sdružení obcí
- "Ivanovická Brána"
EU
Cvičím, Cvičíš, Cvičíme, Cvičí
Knoflíkáři
Městys Švábenice
Pozvánka na výstavu

Konto dobré vůle
Z odkazu kronikáře
Družstevní klub - 45. výročí
Max Švabinský
IV. obecní ples
Myslivecká chata
Skaut dnes
S úsměvem
Zahrádkářské okénko
Varhany a varhaníci

Usnesení ze 7. zasedání ZO Švábenice konaného dne

27. 2. 2004

Zastupitelstvo obce po projednání:

a) Schvaluje:

- 1) Program zasedání Zastupitelstva obce ze dne 27. 2. 2004
- 2) Návrhovou komisi ve složení: - Ing. Gloza Vít
- Navrátil Vladimír
- Hanák Petr
- 3) Ověřovatele zápisu: - Pištělka Libor
- Hroza Vladimír
- 4) Zápis z 6. zasedání ZO ze dne 16. 12. 2003
- 5) Usnesení rady obce ze schůzí konaných v období od 6. zasedání ZO.
- 6) Rozpočet obce Švábenice na rok 2004
- 7) Výsledky inventarizace za rok 2003 a závěrečnou zprávu s návrhem na vyřazení včetně dokladových příloh.
- 8) Rozpočtové opatření č. 4/2003 rozpočtu obce
- 9) Vyhlášku obce Švábenice č. 1/2004, kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 1/2003 o místních poplatcích

b) bere na vědomí :

- zprávu finančního výboru přednesenou jejím předsedou ing. Pavlem Tvrdým
- zprávu školské kulturní a soc. komise přednesenou předsedou Liborem Pištělkou
- návrh starosty na odkup domu č. p. 42 po zemřelé pí. Hořavové s tím, že cena, navržená paní Olšanskou, je vysoká a bude v této záležitosti dále jednáno s majitelkou
- zprávu starosty z jednání "Svazku obcí, Ivanovická brána"
- zprávu předsedy kontrolního výboru o možnosti nákupu Vari-systému pro obec a děkuje za diskusní připomínky a dotazy, které byly zodpovězeny.

c) ukládá fin. výboru provést revizi nákladů vynaložených v roce 2002 na investice, opravy a udržovací práce v souhrnné výši 5,582 mil. Kč, z hlediska hospodárnosti a dodržení postupů při zadávání veřejných zakázek stanovených zákonem č. 199/1994 Sb.

Pavel Kudlička, člen zastupitelstva

Úvod

Občané obce Švábenice se měli možnost seznámit s Obecně závaznou vyhláškou č. 1/2003 o místních poplatcích, kterou Zastupitelstvo obce schválilo 16. 12. 2003 a s vyhláškou 1/2004, kterou se mění obecně závazná vyhláška 1/2003 o místních poplatcích, kterou Zastupitelstvo obce schválilo 27. 2. 2004.

Tyto vyhlášky byly vyvěšeny na úřední desce u Obecního úřadu.

Pokud tak někteří občané neučinili, mohou se seznámit s celkovým textem v úřední dny na Obecním úřadě ve Švábenicích.

Pro Vaši informaci přikládáme některé články z této Obecně závazné vyhlášky.

ČÁST PRVNÍ **Základní ustanovení** **Čl. 1**

- 1) Obec Švábenice zavádí a vybírá tyto místní poplatky:
 - a) poplatek ze psů
 - b) poplatek za užívání veřejného prostranství
 - c) poplatek ze vstupného
 - d) poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj
 - e) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- 2) Výkon správy místních poplatků provádí obecní úřad ve Švábenicích. Na řízení o poplatcích se vztahuje zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, není-li zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, stanoveno jinak.
- 3) Za fyzické osoby se považují i cizinci zapsáni v registru obyvatel cizinecké policie a mají povolení trvalého pobytu.

ČÁST DRUHÁ **HLAVA I** **Poplatek ze psů** **Čl. 2** **Předmět poplatku**

Poplatku podléhají psi starší tří měsíců.

Čl. 3 **Poplatník**

Poplatek ze psů platí držitel psa. Držitelem je fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky.

Čl. 4

Oznamovací povinnost

- 1) Poplatník je povinen oznámit správci poplatku písemně nebo ústně do protokolu do 15 dnů vznik své poplatkové povinnosti, tj. dovršení stáří psa tří měsíců, nebo započetí držení psa staršího. Stejným způsobem a ve stejné lhůtě je poplatník povinen oznámit zánik své poplatkové povinnosti.
- 2) Povinnost podle odst. (1) má i osoba, která je od placení poplatku podle zákona o místních poplatcích, nebo podle této vyhlášky osvobozena. Důvod pro osvobození musí poplatník správci poplatku prokázat.
- 3) Poplatník je rovněž povinen oznámit správci poplatku každou skutečnost, která má vliv na výši jeho poplatkové povinnosti, nebo na vznik a zánik osvobození, a to do 15 dnů, kdy tato skutečnost nastala.
- 4) Při plnění oznamovací povinnosti je poplatník povinen současně sdělit správci poplatku příjmení, jméno, nebo název právnické osoby, trvalý pobyt, nebo sídlo, rodné číslo, nebo IČO.

Čl.5

Vznik a zánik poplatkové povinnosti

- 1) Poplatková povinnost vzniká v kalendářním měsíci, ve kterém pes dovršil stáří tří měsíců. Poplatek se platí za každý i započatý kalendářní měsíc.
- 2) Zanikne-li poplatková povinnost (např. úhyn psa, jeho ztráta, darování nebo prodej), poplatek se platí i za započatý kalendářní měsíc.

Čl. 6

Sazba poplatku

Poplatek činí za kalendářní rok

- | | |
|-------------------------------------|----------|
| a) za psa | 80,- Kč |
| b) za druhého a každého dalšího psa | 150,- Kč |

Čl. 7

Splatnost poplatku

- 1) Poplatek je splatný nejpozději do 15. února příslušného kalendářního roku.
- 2) Vznikne-li poplatková povinnost po termínu splatnosti, je poplatek splatný nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy povinnost poplatek platit vznikla, a to v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.

Čl. 8

Osvobození

Od poplatku je osvobozen držitel psa, kterým je

- a) osoba nevidomá, bezmocná a osoba s těžkým zdravotním postižením,

kteřé byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního práv ního předpisu,

- b) osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob,
- c) osoba provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy,
- d) osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.

HLAVA II

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Čl. 9

- 1) Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních, nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce, nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl.
- 2) Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí.

Čl. 10

Veřejné prostranství

Veřejným prostranstvím je náves Palackého nám. a všechny ulice: Záhumení, ul. 30.dubna, Vanovská strana, Velký kout, Malý kout, Tišská ul., Trávník pod KD, spodní ulice Trávníku, vrchní ulice Trávníku, Padělky, Hliník, Zábrání, Hradisko, V Bráně a Holtýz.

Čl. 12

Oznamovací povinnost

- 1) Poplatník je povinen oznámit správci poplatku písemně nebo ústně do protokolu užívání veřejného prostranství nejméně do 5 dnů před jeho započatím. V případě užívání veřejného prostranství na dobu 1 dne je nutno splnit tuto povinnost nejpozději v den zahájení užívání veřejného prostranství některým ze způsobů zvláštního užívání. Pokud tento den připadne na sobotu, neděli, nebo státem uznaný svátek, je dnem, ve kterém je poplatník povinen oznamovací povinnost splnit, nejbližší následující pracovní den.
- 2) Po ukončení užívání veřejného prostranství je poplatník povinen oznámit tuto skutečnost správci poplatku stejným způsobem jako v odst. (1) do 5 dnů a nahlásit rozsah záboru v m².
- 3) Při plnění oznamovací povinnosti je poplatník povinen sdělit správci poplatku příjmení, jméno nebo název právnické osoby, bydliště nebo sídlo, rodné číslo nebo identifikační číslo organizace. Jde-li o fyzickou osobu,

kteřá je podnikatelem, nebo právnickou osobu, uvede též čísla účtů u peněžních útstavů, na nichž jsou soustředěny peněžní prostředky z její podnikatelské činnosti.

Čl. 13

Vznik a zánik poplatkové povinnosti

Poplatek se platí od prvního dne, kdy došlo k užívání veřejného prostranství způsobem uvedeným v Čl. 9, až do dne, kdy toto užívání skončilo.

Čl. 14

Sazba poplatku

- 1) Poplatek činí za každý i započatý m² a každý i započatý den užívání veřejného prostranství:
 - a) za provádění výkopových prací 1,- Kč
 - b) za umístění dočasné stavby sloužící pro poskytování prodeje 5,- Kč
 - c) za umístění dočasné stavby sloužící pro poskytování služeb 5,- Kč
 - d) za umístění zařízení sloužícího pro poskytování prodeje 20,- Kč
 - e) za umístění zařízení sloužícího pro poskytování služeb 20,- Kč
 - f) za umístění stavebního zařízení 5,- Kč
 - g) za umístění reklamního zařízení 5,- Kč
 - h) za umístění lunaparků, cirkusů a jiných obdobných atrakcí 2,- Kč
 - i) za umístění skládek 2,- Kč
 - j) za užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce 5,- Kč
 - k) za užívání veřejného prostranství pro potřeby tvorby filmových a televizních děl 5,- Kč
- 2) Poplatek za umístění skládky stavebního materiálu při stavbě obytného domu a to po dobu platnosti stavebního povolení a nebo ohlášení drobné stavby, nejdéle však po dobu 36 měsíců, činí 3,- Kč za m² a každý započatý měsíc.

Čl. 15

Splatnost poplatku

- 1) Poplatek je splatný:
 - a) při užívání veřejného prostranství po dobu kratší než 5 dnů nejpozději v den, kdy bylo s užíváním veřejného prostranství započato,
 - b) při užívání veřejného prostranství po dobu delší než 5 dnů nejpozději v den, kdy užívání veřejného prostranství skončilo,

- c) poplatek stanovený týdenní nebo měsíční paušální částkou je splatný nejpozději poslední den v příslušném týdnu nebo měsíci,
 - d) poplatek stanovený roční paušální částkou je splatný do konce června příslušného kalendářního roku. V případě vzniku poplatkové povinnosti po ternímu splatnosti je poplatek splatný do 60 kal.dnů ode dne vzniku poplatkové povinnosti.
- 2) Případne-li lhůta splatnosti na sobotu, neděli, nebo státem uznaný svátek, je dnem, ve kterém je poplatník povinen svoji povinnost splnit, nejbližší následující pracovní den.

HLAVA V

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Čl. 32 Poplatník

Poplatek platí:

- a) fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt. Za domácnost může být poplatek odváděn společným zástupcem, za rodinný dům, nebo bytový dům vlastníkem, nebo správcem; tyto osoby jsou povinny obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí.
- b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Má-li k této stavbě vlastnické právo více osob, jsou po vinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.

Čl. 33 Oznamovací povinnost

- 1) Poplatník stanovený v Čl. 32 písm. b) této vyhlášky je povinen oznámit písemně, nebo ústně do protokolu správci poplatku nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy mu povinnost platit tento poplatek vznikla:
 - a) příjmení, jméno, bydliště, rodné číslo,
 - b) evidenční nebo popisné číslo stavby určené nebo sloužící k individuální rekreaci; není-li tato stavba označena evidenčním nebo popisným číslem uvede parcelní číslo pozemku, na kterém tato stavba stojí.
- 2) Poplatníci stanovení v Čl. 32 této vyhlášky jsou povinni stejným způsobem a ve stejné lhůtě oznámit správci poplatku zánik své poplatkové povinnosti v důsledku změny trvalého pobytu nebo v důsledku změny vlastnictví ke stavbě určené nebo sloužící k individuální rekreaci.

Čl. 34

Sazba poplatku

- 1) Sazba poplatku pro poplatníka podle Čl. 32 písm. a) a b) této vyhlášky činí 240,- Kč .

Čl. 35

Splatnost poplatku

Poplatek je splatný nejpozději do 31. 3. příslušného kalendářního roku; za poměrnou část roku vždy do konce následujícího měsíce po měsíci, v němž vznikla poplatková povinnost.

Čl. 36

Osvobození a úlevy

Osvobození a úlevy se podle této vyhlášky neposkytují.

ČÁST TŘETÍ

Ustanovení společná

Čl. 37

- 1) Nebudou-li poplatky zaplacený (odvedený) včas, nebo ve správné výši, vyměří obec poplatek platebním výměrem a může zvýšit včas nezaplacené (neodvedené) poplatky nebo jejich nezaplacenou (neodvedenou) část až na trojnásobek. Vyměřené poplatky se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.
- 2) Pokud poplatník nesplní ve stanovené lhůtě svoji oznamovací povinnost vyplývající z této vyhlášky, nebo uloženou rozhodnutím podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, může mu správce poplatku opakovaně uložit pokutu za nepeněžitě plnění ve smyslu ustanovení § 37 a § 37a citovaného zákona.

Občanská rubrika

Stav k 15. 3. 2004

Blahopřejeme

Děti narozené od 2. 12. 2003

Adéla Navrátilová	Šv. 51	16. 12. 2003
Kristýna Zaoralová	Šv. 319	7. 3. 2004

Výchova je důležitější, než původ.

Pythagoras

Sňatky od 2. 12. 2003

Zdeňka Cupáková a Jaroslav Edler Šv. 186

Eva Krejčířová a Josef Derka Šv. 214

*Manžel je člověk, který ženě pomáhá z nesnází,
do kterých by se nedostala, kdyby si ho nebyla vzala.*

E. M. Remargue

Vzpomínáme

Zemřelí od 2. 12. 2003

Ludvík Dvořák	Šv. 135	† 20.12.2003
Zlatuška Rejpalová	Šv. 237	† 14. 2. 2004

Život je třeba poměřovat skutky, ne časem.

Seneca

K 15. 3. 2004 žilo ve Švábenicích 934 obyvatel
Z toho 466 žen
468 mužů

Hana Hladká, pracovnice OÚ

IVANOVICKÁ BRÁNA

Hlavní cíle svazku obcí „Ivanovická brána“

Účelem, pro který se svazek obcí ustanovuje, je koordinace hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje tohoto regionu. Členové svazku obcí jsou k založení vedeni myšlenkou, že region je specifickou oblastí svými přírodními, historickými, sociálními podmínkami a tradicemi, a tudíž by činnost svazku měla vést k prosazování zájmu obcí v regionu. Cílem je trvalá prosperita regionu jako celku.

Zápis z první valné hromady svazku obcí, která se konala dne 12 února 2004 od 13 hod. v Ivanovicích na Hané v prostorách městského úřadu.

A) Přítomni:

Členové svazku obcí:

1. Město Ivanovice na Hané zastoupené starostou MVDr. Josefem Lysákem
2. Obec Dětkovice zastoupená starostou Janem Vránou
3. Obec Hoštice-Heroltice zastoupená pověřeným členem zastupitelstva obce ing. Oldřichem Tomáškem
4. Obec Medlovice zastoupená místostarostou Bohuslavem Klemsou
5. Obec Moravské Málkovice zastoupená starostou Janem Boudou
6. Obec Orlovice zastoupená starostou Janem Novákem
7. Obec Prusy - Boškůvky zastoupená starostou Jiřím Večerkou
8. Obec Rybníček zastoupená starostou Karlem Uhlířem
9. Obec Švábenice zastoupená starostou Josefem Kubíkem
10. Obec Topolany zastoupená starostou Vladimírem Hudečkem
11. Obec Vážany zastoupená starostou ing. Janem Kovářem

Účast: přítomno 11 členů z 11 zakladatelů svazku obcí, tj. 100 %

Ostatní: Vojtěch Baláš, Jiřina Strossová, Božena Bugnerová, JUDr. Jiří Haneček

B) Průběh valné hromady:

Jednání první valné hromady zahájil ve 13 hod. MVDr. Josef Lysák, který byl všemi hlasy přítomných členů zvolen předsedajícím valné hromady.

Předsedající poté řídil ustavení pracovních orgánů valné hromady, když zapisovatelem byl jednomyslně zvolen JUDr. Jiří Haneček a ověřovateli zápisu Jan Novák, starosta obce Orlovice a Jiří Večerka, starosta obce Prusy - Boškůvky. Předsedající poté nechal hlasováním schválit pořad jednání valné hromady, který byl jednomyslně přijat takto:

1. Schválení stanov svazku obcí
2. Volba orgánů svazku obcí
3. Ustanovení zmocněnce k podání návrhu na registraci svazku obcí
4. Stanovení členských příspěvků na rok 2004
5. Různé
6. Rozprava
7. Usnesení
8. Závěr

K bodu pořadu 1. Schválení stanov svazku obcí:

Předsedající konstatoval, že před zahájením valné hromady pověřeni zástupci všech zakladatelů podepsali smlouvu o vytvoření svazku obcí, když předložili usnesení svých zastupitelstev, která schválila založení svazku obcí, jeho zakladatelskou smlouvu i stanovy.

Zapisovatel informoval valnou hromadu o tom, že text stanov byl schválen beze změn i zastupitelstvem obce hoštice - Heroltice dne 27. 1. 2004 s tím, že na jednání druhé valné hromady bude předložen návrh na změnu stanov upřesňující čl. 9 odst. 2 a odst. 4. Text návrhu této změny byl přítomným zástupcům členů rozdán s tím, že je možno jej ještě rozšířit, pokud to některý z členů do konání druhé valné hromady navrhne.

Připomínky obce Hoštice - Heroltice upřesňujícího charakteru budou takto akceptovány, případná změna stanov týkající se vypořádání člena při zániku členství přijde na pořad jednání v případě, že by svazek obcí měl nabýt vlastnictví význačnějšího majetku.

Usnesení:

Předsedající dal poté hlasovat, a valná hromada stanovy jednomysleně schválila.

K bodu pořadu 2. Volba orgánů svazku obcí:

Předsedající uvedl, že podle stanov svazku obcí je třeba zvolit tříčlennou správní radu a tříčlennou dozorčí radu. Doporučil, aby v orgánech byly zastoupeny obce ze všech částí regionu a aby byly zastoupeny i malé obce.

Valná hromada hlasováním jednomyslně rozhodla, že hlasovat se bude veřejně a společně o všech kandidátech každého orgánu.

Po krátké diskusi byli za členy správní rady navrženi pan Josef Kubík, starosta obce Švábenice, pan Vojtěch Baláš, místostarosta města Ivanovice na Hané a ing Jan Kovář, starosta obce Vážany. Navržení s kandidaturou vyslovili souhlas.

Usnesení:

Předsedající dal poté hlasovat, a valná hromada jednomyslně zvolila členy správní rady Josefa Kubíka, Vojtěcha Baláše a ing. Jana Kováře.

Za členy dozorčí rady byli navrženi pan Karel Uhlíř, starosta obce Rybníček, ing. Oldřich Tomášek, pověřený člen zastupitelstva obce Hoštice-Heroltice a Jan Bouda, starosta obce Moravské Málkovice.

Usnesení:

Předsedající dal poté hlasovat, a valná hromada jednomyslně zvolila členy dozorčí rady Karla Uhlíře, ing. Oldřicha Tomáška a Jan Boudu.

K bodu pořadu 3. Ustanovení zmocněnce k podání návrhu na registraci svazku obcí.

Předsedající navrhl, aby valná hromada ustanovila zmocněncem k podání návrhu na registraci svazku obcí Krajskému úřadu Jihomoravského kraje JUDr. Jiřího Hanečka, bytem Rybníček 91, 682 01 Vyškov, který se podílel na přípravě zakladatelských dokumentů svazku obcí.

Usnesení:

Předsedající dal poté hlasovat, a valná hromada jednomyslně schválila ustanovení JUDr. Jiřího Hanečka, bytem Rybníček 91, 682 01 Vyškov zmocněncem k podání návrhu na registraci svazku obcí Krajskému úřadu Jihomoravského kraje.

K bodu pořadu 4. Stanovení členských příspěvků na rok 2004-04-01

Předsedající uvedl, že členské příspěvky na činnost svazku obcí se podle stanov budou platit podle počtu obyvatel jednotlivých obcí. Poté předal slovo zapisovateli, který přednesl návrh na stanovení členských příspěvků na rok 2004, jejichž souhrn by měl činit 40 000 Kč. Podíl jednotlivých členů podle počtu obyvatel je následující:

1. Město Ivanovice na Hané 289/748	15 456 Kč
2. Obec Dětkovice 27/748	1 442 Kč
3. Obec Hoštice-Heroltice 57/748	3 050 Kč
4. Obec Medlovice 34/748	1 818 Kč
5. Obec Moravské Málkovice 55/748	2 942 Kč
6. Obec Orlovice zastoupená 32/748	1 710 Kč
7. Obec Prusy - Boškůvky 61/748	3 262 Kč
8. Obec Rybníček 29/748	1 550 Kč
9. Obec Švábenice 93/748	4 974 Kč
10. Obec Topolany 29/748	1 550 Kč
11. Obec Vážany 42/748	2 246 Kč

Zapístopatel navrhl, aby správou vybírání příspěvků bylo pověřeno město Ivanovice na Hané a termín zaplacení navrhl do 31. 3. 2004.

Usnesení:

Předsedající dal poté hlasovat, a valná hromada jednomyslně schválila členské příspěvky pro rok 2004 v souhrnné výši 40 000 Kč s podílem jednotlivých členů dle návrhu s tím, že členské příspěvky budou uhrazeny do 31. 3. 2004 Městu Ivanovice na Hané.

K bodu pořadu 5. Různé

Protože nikdo nepředložil žádný návrh, o kterém by bylo třeba hlasovat, přešel předsedající k rozpravě.

K bodu pořadu 6. Rozprava

Rozpravy se zúčastnili všichni přítomni. Pan Karel Uhlíř doporučil zveřejnění založení svazku obcí ve sdělovacích prostředcích i mezi občany. MVDr. Josef Lysák předložil vzory propagačních materiálů jiných svazků obcí, doporučil vydání materiálů vlastních a sdělil, že informaci sdělovacích prostředků o založení svazku obcí zajistí Město Ivanovice na Hané. Ing. Oldřich Tomášek doporučil prezentaci na internetu. Ostatní diskutovali o problematice čištění odpadních vod, která bude patřit mezi stěžejní úkoly svazku obcí. JUDr. Jiří Haneček doporučil, aby se jednání správní rady konaly každé dva měsíce a aby byly spojeny s tzv. konzultačními dny, jichž by se mohli účastnit všichni členové svazku i občané, kteří o to projeví zájem. První konzultační den by se měl konat asi za měsíc a na jeho programu by měla být propagače (příprava publikace) a likvidace odpadních vod. Pan Jan Bouda navrhl, aby se tato jednání uskutečňovala postupně ve všech obcích svazku.

Paní Jiřina Strossová informovala o uzavírání veřejnoprávních smluv a o službách sociální péče. Pan Vojtěch Baláš doporučil obcím zpracování studie na likvidaci odpadních vod, která by stála cca 10 000 Kč pro 1 obec.

K bodu pořadu 7. Usnesení

Protože se hlasovalo o jednotlivých bodech programu samostatně, vyzval předsedající zapisovatele, aby přednesl usnesení přijatá valnou hromadou, který konstatoval následující:

I. Valná hromada projednala a schválila:

1. Volbu MVDr. Josefa Lysáka předsedajícím valné hromady, volbu JUDr. Jiřího Hanečka zapisovatelem valné hromady, volbu Jana Nováka a Jiřího Večerky ověřovateli zápisu valné hromady a navržený pořad jednání
2. Stanovy svazku obcí.
3. Volbu správní rady ve složení Josef Kubík, Vojtěch Baláš a ing. Jan Kovář
4. Volbu dozorčí rady ve složení Karel Uhlíř, ing. Oldřich Tomášek a Jan Bouda.
5. Ustanovení JUDr. Jiřího Hanečka, bytem Rybníček 91, 682 01 Vyškov zmocněncem k podání návrhu na registraci svazku obcí Krajskému úřadu Jihomoravského kraje.

6. Členské příspěvky pro rok 2004 v souhrnné výši 40 000 Kč s podílem jednotlivých členů dle návrhu s tím, že členské příspěvky budou uhrazeny do 31. 3. 2004 Městu Ivanovice na Hané.

II. Valná hromada projednala a bere na vědomí:

1. Diskusní příspěvky, které byly předneseny.

K přednesenému usnesení nebylo připomínek.

K bodu pořadu 8. Závěr

Na závěr jednání vystoupil předsedající, který všem přítomným poděkoval za účast a jednání valné hromady ukončil v 15. hod s tím, že ihned po něm budou následovat první schůze správní i dozorčí rady.

C) Závěrečná část:

- 1) Tento zápis se vyhotovuje ve dvou stejnopisech, z nichž jeden je určen pro krajský úřad a druhý pro svazek obcí. Fotokopii zápisu obdrží všichni členové svazku obcí.
- 2) Nedílnou součástí tohoto zápisu tvoří prezenční listina.
- 3) Valnou hromadou ustanovené pracovní orgány svými podpisy stvrzují, že valná hromada proběhla ta, jak je zaznamenáno v tomto zápise.

Podpis předsedajícího: Podpis zapisovatele: Podpis ověřovatelů zápisu:

MVDr. Josef Lysák JUDr. Jiří Haneček Jan Novák Jiří Večerka

Na prahu Unie

A je to tady. Zhruba před rokem, včetně kvapné kampaně, rozhodli voliči v referendu o vstupu ČR do Unie. Ten okamžik tedy nastane 1.5.2004. Většina si klade oprávněnou otázku co bude, zvláště, když za uplynulých deset měsíců se řada věcí nejen nevyjasnila, naopak ještě zkomplikovala.

Pro vládní garnituru je všechno jasné. Vlastně mají pravdu, poněvadž si odškrtli bod ve svém programu a vše jde svým zažitým tempem dál. Ostatní již nestojí za hovor. Tak lze zjednodušeně okomentovat řadu problémů, které se bytostně dotýkají každého občana, ať už je to dohadování nad daňovou politikou, nebo “okrajový” problém našeho zaměstnání v zemích Unie. Ostatně, všechno dnes již budí dojem naprosté rezignace všech, ke všemu. Už Jan Werich svého času prohlásil při zcela jiné příležitosti, ale jistě případně, že Čech se vždy rád ohne. Nebo je to jinak?

Každý si už jistě svůj názor udělal, pokud s ním nešel již k referendu. Ti, co pláli nadšením, možná planou dále, ti strážlivější si asi říkají, no nějak bylo, nějak bude. Ikdyž nebylo, vždycky nějak bylo. A snad mají pravdu. Proti větru se nemá, ani nedá.

Začtème se proto do struktury evropských unijních institucí, termínů a pojmů. Zkusme se orientovat, ať nejsme překvapeni, pokud jsme tak již neučinili.

Základní modul o EU



Používané pojmy - pokračování		
zkratka česká	zkr. A/F	pojem
SZP	CAP	Společná zemědělská politika / Common Agriculture Policy
RP/SP	RSP	Regionální a strukturální politika / Regional and Structural Policy
ERFR	ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje / European Regional Development Fund
ESF	ESF	Evropský sociální fond / European Social Fund
FNPR	FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybářství (Financial Instrument for Fisheries Guidance)
EZZPF	EAAGF	Evropský zemědělský záruční a podpůrný fond (European Agricultural Guidance and Guarantee fund)
KF	CF	Kohezní fond / Cohesion Fund
EZVO	EFTA	Evropská zóna volného obchodu / European Free Trade Area
CU	CU	Celní unie / Custom Union
JVT	SEM	Jednotný vnitřní trh / Single European Market
JEA	SEA	Jednotný vnitřní akt / Single European Act
HMU	EMU	Hospodářská a měnová unie / European and Monetary Union
EURO	EURO	Společná měna / Common currency

INSTITUCE ES a EU

Evropská komise

Charakteristika	• “evropská vláda” • hájí zájmy ES jako celku
Složení	• 20 členů – 2 členy N, Fr., It. UK, Šp. • 1 člen ostatní členské státy 5 let s možností znovujmenování
Sídlo	• Brusel
Pravomoci	• “strážkyně smluv” • legislativní iniciativa • provádění rozpočtu • vnější vztahy – negociace smluv
Důležité termíny	• Předseda komise • Generální ředitelství
Přijímání rozhodnutí	• prostou většinou

Poznámky:

Rada EU

Charakteristika	• kolektivní legislativní orgán • zastupuje zájmy členských států
Složení	• 15 členů • příslušní ministři čl. států
Sídlo	• Brusel • Lucemburk (4, 6, 10)
Pravomoci	• Legislativní pravomoc – sekundární legislativa - vše co nepatří Komisi • Politická spolupráce • Vnější vztahy
Důležité termíny	• Předsednictví (Presidency) • ECO-FIN, Jumbo zasedání • COREPER
Přijímání rozhodnutí	• jednomyslně • kvalifikovanou většinou – vážené hlasování (87/62) • prostou většinou • Lucemburský kompromis (1966) • Ioaniský kompromis (1994)

Evropská rada

Charakteristika	• vrcholný politický orgán EU • odlišovat od Rady Evropy
Složení	• hlavy států nebo předsedové vlád + předseda komise
Sídlo	• ve státě, který předsedá Radě EU
Pravomoci	• obecná rozhodnutí o vývoji společenství – základní politická a ekonomická orientace
Důležité termíny	• Summit • Mezivládní konference (IGC)
Přijímání rozhodnutí	• neformalizováno, konsensus

Poznámky:

Evropský parlament

Charakteristika	• parlamentní shromáždění, ale slabší postavení ve srovnání s parlamenty v členských státech • reprezentuje zájmy národů členských států
Složení	• 626 PEP (maximálně 700) • zhruba respektují počet obyvatel čl. států se zvýhodněním malých států (Něm.- 99,Luc. – 6) • přímé volby • 5 let
Sídlo	• Štrasburk – stálá zasedání • Lucemburk/Brusel – mimořádná zasedání
Pravomoci	• Kontrolní – ombudsman, interpelace Komise • Právo vyslovit nedůvěru Komisi • Účast na legislativním procesu • Rozpočet • Souhlas s rozšířením EU
Důležité termíny	• Politické kluby • Legitimační deficit
Přijímání rozhodnutí	• různá kvora podle typu rozhodování • konzultační postup, kooperační postup, spolurozhodovací postup

Evropský soudní dvůr (ESD) + Tribunál (Soud) první instance (SPI)

Charakteristika	• vrcholný justiční orgán ES • kombinuje funkce ústavního, správního a občanskoprávního soudu
Složení	• ESD : 15 soudců, 9 generálních advokátů • SPI : 15 soudců • 6 let
Sídlo	• Lucemburk
Pravomoci	• různé typy žalob (např. na neplatnost, na nečinnost, na náhradu škody) • předběžná otázka • posudky o vnějších vztazích
Důležité termíny	• aktivní a pasivní legitimace • pokuty za neplnění povinností
Přijímání rozhodnutí	• tajné prostou většinou

Poznámky:

Účetní dvůr

Charakteristika	• kolektivní orgán vnější finanční kontroly ES
Složení	• 15 členů jmenovaných na 6 let Radou po konzultaci EP
Sídlo	• Lucemburk
Pravomoci	• kontrola a audit celého finančního hospodaření ES • vydává zprávy a stanoviska
Důležité termíny	• boj proti podvodům (fraud and mismanagement)
Přijímání rozhodnutí	• většinové rozhodování

Hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů

Charakteristika	• poradní orgán
Složení	• 222 představitelů jmenovaných na 4 roky jednomyslně Radou EU z kandidátů čl. států
Sídlo	• Brusel
Pravomoci	• obligatorní a fakultativní konzultace
Důležité termíny	• regionální politika, koheze
Přijímání rozhodnutí	• většinovým rozhodování, snaha o konsensus

Ombudsman

Charakteristika	• kontrolní orgán při EP pro stížnosti a petice EU
Složení	• jeden člověk jmenován EP po volební období EP
Sídlo	
Pravomoci	• petice a stížnosti proti aktivitám nebo nečinnosti orgánů ES mimo ESD/SPI • snaha o neformální vyřešení problémů • zprávy EP
Důležité termíny	• Jakob Magnus Soderman • Evropa občanů
Právní úprava	• čl. 195 SES

Role orgánů ES v rámci činnosti celého EU (2. a 3. pilíř)

Název orgánu	Aktivity v rámci 2. a 3. pilíře
Evropská rada	• OBDOBNĚ JAKO V ES
Rada EU	• VÝRAZNÁ ROLE • společný postoj – jednomyslnost • společná akce – může rozhodnout o kvalifikovaném hlasování (+alespoň 8 států) • poradní role Politický výbor (2.pilíř) • poradní role Koordinačního výboru mezivládní povahy (3.pilíř) • možnost jednomyslného rozhodnutí o komunitarizaci 3. pilíře
Komise	• SLABŠÍ ROLE • nemá monopol na legislativní iniciativu (tu mají v 2. a 3. pilíři i členské státy)
Evropský parlament	• MARGINÁLNÍ ROLE • jen konzultace
Evropský soudní dvůr	• 2. pilíř : NE • 3.pilíř : OMEZENÁ PRAVOMOC (čl. 35 SEU)

Decentralizované specializované orgány s právní subjektivitou

• zřizuje je jednomyslně Rada EU, dle čl. 308 • jen přesně stanovené pravomoci odpovídající povaze ES • NESMÍ být složeny jen za zástupců členských států (to by suplovalo činnost základních orgánů ES) • často má na jejich fungování silný vliv Komise	
Název orgánu	Sídlo
Úřad pro úřední publikace	Lucemburk
Společné výzkumné středisko	Ispra, Karlsruhe, Petten, Geel
Evropské centrum pro rozvoj odborného vzdělávání	Soluň
Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek	Dublin
Humanitární úřad ES	Brusel
EUROPOL	Haag
Evropské monitorovací středisko drogové závislosti	Lisabon
Evropská agentura pro životní prostředí	Kodaň
Evropská agentura pro hodnocení léčiv	Londýn

Budoucnost EU

ALTERNATIVY VÝVOJE EU:

Spojené státy evropské

Všechny členské státy se připojují ke všem společným politikám: posilování pravomocí nadstátních institucí

Vícerychlostní Evropa

Variace na model Spojených států evropských: konečný cíl zůstává, některé státy dostávají časový odklad (viz již dnes opt-out z měnové unie a ze Schengenu)

Variabilní geometrie

Již větší flexibilita umožňující odlišnou úroveň integrace: formuje se jádro a periferie respekti vytváří se soustředné kruhy podle míry zapojení do integračních procesů: obava z rozdělení do relativně rigidních skupin, kdy přechod z jené do druhé bude vyžadovat nemalé úsilí (typu negociací)

Flexibilní integrace

Umožnění flexibility bez oficiálního rozdělování členských států do příslušných skupin: všechny země se podílí na společném jádru politik: volnost při vytváření dobrovolného partnerství v dalších oblastech (princip flexibility - viz Amsterodamská smlouva)

„Evropa na jídelníčku“ (Europe a la carte)

nejvolnější forma integračního procesu: je na výběru každého státu, na jaké společné politice se chce podílet: přechod k tomuto stupni integrace předpokládá rozředění dosaženého stavu.

Všeobecný přehled termínů a pojmů

Integrační uskupení a instituce ES/EU		
zkratka česká	zkr. A/F	pojem
ESUO	ECSC	Evropské společenství uhlí a oceli / European Coal and Steel Community
EHS	EEC	Evropské hospodářské společenství
EURATOM	EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EU	EU	Evropská unie / European Union
EK	EC	Evropská komise / European Commission
Rada EU	EU Council	Orgán ES - Rada ministrů
Evropská rada	European Council	Orgán EU složený z hlav států a vlád členských zemí EU
EP	EP	Evropský parlament
COREPER	COREPER	Výbor stálých zástupců, (Committee Representatives Permanent) - součást Rady EU
ESD	ECJ	Evropský soudní dvůr / European Court of Justice
GR	DG	Generální ředitelství EK / Directorate General
	ECOFIN	Rada ministrů financí
	General Affairs	Rada ministrů zahraničních věcí
Ostatní instituce		
zkratka česká	zkr. A/F	pojem
SOO	WTO	Světová obchodní organizace / World Trade Organization
	NATO	Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)
Legislativa		
zkratka česká	zkr. A/F	pojem
AC	AC	Právní řád Evropských společenství / Acquis Communautaire
Nářízení	Regulation	Okamžitá platnost pro všechny členy / Kobercový nálet
Směrnice	Directive	Platnost pro všechny členy - vymezena doba na implementaci / vir
Rozhodnutí	Decision	Určeno pro přesně vymezené subjekty / Řízená stěla
Doporučení	Recommendation	Nezávazná rada
Derogace	Derogation	Permanentní výjimka z implementace acquis /sekundární legislativy
Výjimka	Opt - Out	Podobné jako derogace, používá u zakládajících smluv
KV	QMV	Hlasování kvalifikovanou většinou / Qualified Majority Voting

připravil: Mgr. Zdeněk Cupák

MILÉ DÁMY, POJĎTE SE HÝBAT !!!

MOTTO:

„Cestu si buď najdu,
nebo uduťám“

Hanibal



⇒ A to nově začínáme hrát **VOLEJBAL**. Každou středu v 19⁰⁰ hod. v tělocvičně ZŠ ve Švábenicích se budou pravidelně scházet ženy a dívky, které si budou chtít zahrát rekreačně volejbal. Všechny hráčky jsou srdečně zvány! Míč a síť jsou zajištěny. Přezůvky sebou.



⇒ Příznivkyňe **AEROBIKU** zveme na pravidelné cvičení pro ženy v tělocvičně ZŠ ve Švábenicích a to každé pondělí a čtvrtek od 19³⁰ hod. Přijďte si zacvičit a protáhnout se při moderní hudbě s Lenkou. Podložky, přezůvky a pítí sebou.



⇒ Maminky s dětmi **předškolního věku** se schází nově každé úterý v tělocvičně ZŠ ve Švábenicích a to v novém čase od 16⁰⁰ do 17³⁰. Děti se naučí spolu hrát dětské hry, zábavné soutěžení pro ně připravuje teta Jarmila.



⇒ Každé úterý v 17³⁰ – 18³⁰ cvičí ženy s **míčem**. Všichni jsou zváni.



Víte, že:

- cvičení je nejnadnější cestou k získání ideální postavy ?
- k ní mimo jiné patří u žen max. 88 cm v pase, u mužů 94 cm normál, max. 102 cm v pase ?
- ruku na srdce, děláme pro sebe dost ?

“Važme si práce minulých generací”

Čím se živili naši předkové

Tato otázka se občas vynoří v mysli mnohých z nás. Ať v souvislosti s pátráním v rodinných historiích, nebo z prozaičtějšího důvodu v případech ztráty zaměstnání a nutnosti úvah, co dál. Dnes by samozřejmě řešení bylo někde jinde, nebo jiné, poněvadž žijeme v jiné době a především v jiných technologiích.

Odpověď na nadhozenou otázku najdeme v řadě případů v knize Františka Pokorného “Švábenice”. Radu textových stran věnuje popisu řemesel, cechů a zemědělství. Na jedno řemeslo, které zaujímalo vážnou roli v životě obce, však přece jen zapomněl. Tím bylo na přelomu devatenáctého a dvacátého století knoflíkářství - perletářství. Pouze na straně 143, zmíněné publikace, v přehledu řemesel z roku 1924, uvádí tři, resp. čtyři knoflíkářské mistry, bez uvedení jména či usedlosti. To, co k tomuto řemeslu uvádí Emil Palásek v knize “Ivanovice na Hané, z historie k současnosti”, je v mnohém poučné a aplikovatelné i na knoflíkáře ve Švábenicích.

Ku konci 19. století se v Ivanovicích, snad jako první na Moravě, určitě však jako první na vyšovském okrese, rozšířila výroba perletových knoflíků. Přinesli ji do Ivanovic mistři perletáři Kyselák, Trpík, Čepička, Málek a jiní z Vídně, kde v tomto oboru pracovali a odtud také brali materiál, lastury, lidově řečeno “permutr” (z německého Perlmutter). Po válce nakupovali materiál hlavně z Prahy, ale také přímo z Hamburku.



Tomáš Dvořák s rodinou a svými spolupracovníky v roce 1912.

Knoflíkářskou firmu většího rozsahu, založil v té době Jan Kyselák (nar. 1875, +17. 3. 1957). Závod v tehdejších rozměrech byl postaven v roce 1927. Když jej v roce 1932 převzal syn Bořivoj (narozen 1900, + 19. 5. 1945, čítal kolem 25 až 30 zaměstnanců. Koncem minulého století zavedl výrobu perleťových knoflíků také Zachariáš Jílek v Němčicích nad Hanou. Protože se výroba úspěšně rozvíjela, dal postavit v roce 1924 pobočný závod v Ivanovicích pro svého syna Emila, u něj vyučeného absolventa učňovské školy ve Vídni, kde po několika letech praxe dosáhl vysokého stupně odbornosti, zvláště v galantním (ozdobném) perleťářství. Ve strojní, modernizované výrobě zaměstnával okolo 20 dělníků. Perleťářské živnosti s menším počtem 3 až 7 dělníků měli také : Karel Rosák, který se zabýval i barvením knoflíků, Josef Horák, Kondrád Rychlý, Josef Klvač, Josef Jelínek a j. Někteří perleťáři pracovali pro zmíněné firmy námezdně, podomácku, takže lze počítat, že se tímto řemeslem živilo 80 i více osob.

Knoflíky se vyřezávaly kulatou pilkou, tzv. "půrou", která se musela stále chladit, aby nepálila. Perleť je velmi tvrdá a proto na otáčející se pilku odkapávala voda z malé nádržky, opatřené odtokovou trubicí a kohoutkem. Nařezané špalíky se pak štípaly ocelovým nožikem na menší plátky, což umožňovalo vrstevnaté složení perleť. Pak následovalo tzv. "šropování" - srovnávání knoflíků nestejné síly. Ošropané knoflíky se pak "fasovaly" - v dřívějších dobách ručně - vybroušeným trojhranným pilníkem, tzv. "štóglem". Knoflík byl přitom sevřený v dřevěném otáčejícím se "futře". To se nazývalo "trádování". Později, kolem r. 1910, se fasovalo už na vytáčecích strojích. Pak následovalo dírkování knoflíků, což se dělo zpočátku také ručně tzv. "firkem". Dále se knoflíky leštily "opalováním". Vařily se ve vodě s roztokem kyseliny solné, pak se studenou vodou přecedily přes síto a nasypaly do pytle s pilinami, do tzv. "šajrsaku", kde se třením osušily. Po osušení pilin se našivaly na papírové karty a mohly se expedovat. Zboží se dodávalo většinou do Vídně, Německa, ale také do Anglie a Ameriky.

Po Ivanovicích se pak perleťářství začalo šířit směrem na Drahanskou vrchovinu do Ježkovic, Pístovic, Krásenska, Lipovce, Senetářova, Ostrova, Jedovnic atd. až k Žirovnici. Protože se knoflíky dodávaly většinou velkým zahraničním firmám, musely se dodávat laciněji než domácím spotřebitelům a byly také zatíženy clem. Následkem toho se výroba téměř nevyplácela. Zvlášť v r. 1928 následkem špatné konjunktury se mnozí "frčkaři", jak se jim lidově říkalo, zadlužili a roky živořili. Tato krize trvala až do r. 1938, kdy nastávalo zlepšení.

Mistři svého řemesla nevyrobili pouze knoflíky. Svoji dovednost uplatnili i ve výrobě drobných uměleckých předmětů. Byly to například manžetové knoflíky, spony, brože, ozdobné jehlice, ale také perleť vykládané kazety, pažby loveckých zbraní a mnohé jiné. Počátkem 50. let, kdy byly všechny živnosti likvidovány, končí i toto nejpokročnější zastoupené ivanovické řemeslo. Výroba přešla do národního podniku KOH-I-NOOR ve Vyškově, později byla celá soustředěna do Žirovnice, kde se ještě v malé míře perleť zpracovává. Jinak výrobu knoflíků zcela ovládly umělé hmoty, čímž se změnila i celá technologie výroby.

Švábeničtí pamětníci by jistě doplnili řadu dalších poznatků a vzpomínek, k čemuž by tato stať měla i provokovat.

Emil Palásek tedy rovněž zapomněl ve svém výčtu okoních obcí na perleťáře ve Švábenicích. Dovolte mi proto pár řádků, které částečně napraví opomenutí obou autorů.

Ve Švábenicích se tomuto novému řemeslu věnovala rodina Františka Trpíka na Trávníku v č. p. 151, Štěpán Derka, Tomáš Pavlečka i rodina Poláškových na č. p. 67 v ulici, především však Tomáš Dvořák z č. p. 25 v Malém Koutě, žijící v letech 1875 - 1925. Tento podnikavý příslušník zemědělské rodiny se řemeslu vyučil stejně jako ivanovičtí knoflíkáři ve Vídni. Zde našel i rodinné zázemí a podporu svých obchodních kontaktů v rodině svého prastrýce Františka Dvořáka, úředníka na Ministerstvu orby, narozeného v rodině Josefa Dvořáka roku 1819 na č. p. 32. (viz Pokorný)

Po vyučení a návratu domů začal pracovat jako samostatný perleťář. V roce 1907 se oženil s Marií Minaříkovou z č. p. 26. Ve svém domě č. p. 25 založil na svou dobu moderní knoflíkářskou manufakturu s téměř dvaceti zaměstnanci, jak dokumentuje přiložený snímek z roku 1912. Surovinu na výrobu zboží - perleť - dovážel Tomáš Dvořák z Vídně, kam putovala z daleké Afriky a Austrálie, coby produkt fauny v teplých mořích. Ve Vídni končila také většina výrobků, které tamním odběratelům osobně dovážel, ale i donášel na vlastních zádech v krosně majitel dílny. Rozkvět firma prožívala v období první války a těsně po ní, kdy byl největší hlad po produkci knoflíků, především pro potřebu armády, posléze obnovy hospodářství. Omezením dovozu původní suroviny, kostěnými náhradami, nástupem prvních umělých hmot (šelak a termosety) a dále otevíráním větších výrobních kapacit začala řemeslná výroba upadat. Perleťářská výroba u Dvořáků skončila brzy po Tomášově smrti. Syn Jaroslav, narozený v roce 1910, se věnoval už jen sedlačině.

Perleťářům by měl být věnován i koutek v Obecním muzeu, jakmile se podaří shromáždit alespoň několik předmětů, dokumentů nebo fotografií připomínající toto zaniklé řemeslo, stejně jako je tomu v nedalekém Senetářově.

Perleťářství připomíná expozice na zámku Žirovnice otevřená roku 1992. Jsou zde představeny knoflíkářské výrobky nejen z perleťoviny, ale i z rohoviny, paroží a kostí, včetně šperků.

P. S. Laskavě čtenáře prosím o doplnění chybějících faktů, a upozornění na případné nálezy předmětů vztahujících se k tématu článku.

Mgr. Zdeněk Cupák

MĚSTYS ŠVÁBENICE

Je jistě mnoho lidí, kteří rádi pročítají staré kalendáře z minulého století. Vycházelo jich v té době několik desítek a každý člověk si v nich mohl vybrat to, co ho zajímalo. Byly zde krásné povídky, humor, hádanky, reklamy a na konci každého kalendáře byl seznam výročních trhů Československé republiky, tehdy ale uváděno vždy zvlášť v Zemi České, v Zemi Moravsko-Slezské, v Zemi Slovenské a v Zemi Karpatoruské. Před rokem 1918 to bylo Království České, Markrabství Moravské a Knížectví Slezské. A mezi tolika většími a menšími městy se vždy objevo-

valy Švábenice, které rovněž pravidelně konávaly tyto trhy, kde se lidé z širokého okolí sjížděli k nákupu a prodeji od hospodářského zboží až po zvířectvo aj. Tyto trhy byly pravidelně začátkem měsíců : únor, červen a říjen.

Obec, která čítala průměrně 1.300 obyvatel, v některém roce i více, měla úřední název Městys Švábenice.

Do rukou se mi dostala stará, již potrhaná obálka, ale razítko za pomoci lepidla se dalo rekonstruovat. Možná má někdo z Vás neporušenou obálku s tímto razítkem, tak bychom byli rádi za exponát do našeho muzea.

Jméno městys bylo v roce 1950 zrušeno, a tím v té době skončily výroční trhy. Ale je ještě hodně lidí, kteří o Švábenicích říkají : naše městečko.

A že to mysleli vážně, dokazuje i rok 1959, kdy dle návrhu tehdejšího MNV byly přejmenovány všechny ulice naší obce takto:

Pöttingeova ulice	Ulice 30. dubna
Vanovská strana	Husova ulice
Malý kout	Havlíčková ulice
Náměstí Palackého	Náměstí Palackého
Tišská ulice	Smetanova ulice
Trávník	Náměstí Dobrovského
Spodní ulice Trávníku	Jiráskova ulice
Vrchní ulice Trávníku	Mánesova ulice
Padělky	Čechova ulice
Hliník	Tyršova ulice

Historické části obce jako jsou Zábrání, Hradisko a Záhumení dostaly stejné názvy.

Možná se v budoucnu také dočkáme, že cedule s názvy těchto ulic budou i ve Švábenicích. Jedna starostka obce na Hodonínsku, kde tyto tabulky v obci, která je velká jako Švábenice, mají řekla : “Někteří obyvatelé považují označení za zbytečnost. Myslí si, že dědina není tak velká, aby musela mít pojmenovány ulice. Jiní myslí, že pro orientaci návštěvníků je to nutné a patří to ke kulturnosti obce.” Sama si přeje, aby se nové názvy vžily a celá akce posloužila dobré věci.

Sestavil **Libor Pištělka**



Věc úřední, poštovné paušalováno

558

Úřad. místního národního výboru
městyse Švábenic

Tel. čís 2



Z kultury

V měsíci prosinci a lednu byla uspořádána velká výstava betlémů v Obecním muzeu ve Švábenicích. Návštěvníci, kterých bylo 1.250, mohli shlédnout 323 betlémů ze sbírek vystavovatele, několik betlémů a vánoční dekorace v 1. patře od dětí z místního skautského oddílu. Jako správce muzea, děkuji těmto dětem za krásné umělecké výtvary, kterými udělali radost nejen sobě, ale i nám.

Nejvíce návštěvníků přijelo od Brna, Blanska a z Vyškova. Nejdále to měli účastníci zájezdu z Louky nad Veličkou a z Lipova. Že se jim ve Švábenicích opět líbilo, dokazují zápisky v muzejních knihách.

Pozvánka na další výstavu

V Obecním muzeu ve Švábenicích je otevřena každou neděli od 21. března do 13. června 2004 velká vlastivědná výstava s názvem : POD HANÁCKOU OBLOHOU. Přes 2.000 ks různého dokumentačního materiálu a pojednání bude mapovat kulturní, hmotnou a duchovní tvář celého tohoto malebného území.

Otevřeno je vždy v neděli odpoledne od 14.00 do 17.00 hodin.

Všichni jste srdečně zváni.

Libor Pištělka

předseda ŠKK

Motto: *Všude, kde je člověk, je místo pro dobrý čin.*

Seneca



Konto Dobré vůle 2003

Možná někdo namítne, že tento článek se již tradičně každým rokem objevuje v prvním čísle zpravodaje. Ale tato stálá humanitární činnost našich švábenických žen se prostě nedá zamlčet.

V roce 1992 se z iniciativy Oldřišky Dobešové zapojilo přes 80 místních žen do akce podpořit finančním příspěvkem zdárné dokončení projektu Míša a poskytnout pomoc zdravotně postiženým dětem.



Tehdy motivační heslo znělo : “ Odložíme každá denně 50 haléřů. ” Tak se jednou za měsíc ženy navštíví, získané peníze uloží do společné pokladny a odtud je potom poukazují na různé účely.

V roce 2003 bylo od 94 švábenických žen celkem vybráno 17 900,- Kč.

Během roku bylo odesláno :

- na Duchovní centrum Hrabyně pro tělesně postižené 2 840,- Kč
- Likvidace LEPRY, Londýnská 44, Praha 5 564,- Kč
- Vincentinum ÚSP, Sadová 7, Šternberk 9 582,- Kč

Co dodat. Nezbyvá než opět poděkovat těmto ženám za jejich morální postoj a přát si, aby podobných aktivit bylo všude co nejvíce.

Sestavil **Libor Pištělka**

3 odkazu kronikáře



Jedním z kronikářů naší obce byl pan Jaromír Skácel, který by se v letošním roce dožil 75 let. Plynoucí dny a roky života obce zaznamenával nejen v kronice, ale navíc shromažďoval články z okresního, krajského a celostátního tisku píšících o Švábenicích, o přínosu občanů, spolků a firem k jejich všestrannému rozvoji.

Dnes jsou zachovalé stohy novinových článků pro nás a další pokolení bohatou studnicí zdrojů a inspirací.

Vzhledem k dlouhému textovému obsahu některých článků, snížené kvalitě novinového papíru, jsou opsány a zkráceny.

Tělocvična za 18 měsíců (Náš život 24. 5. 1974)

Tělocvičnu postavili ve Švábenicích za osmnáct měsíců a společně s kompletem ZDŠ má hodnotu 5 300 000,- Kčs. Teď je v krásné tělocvičně plno, takže se uvažuje, že stolní tenisté budou muset jít trénovat do staré sokolovny. Věřte, ve Švábenicích je více než bohatý cvičitelský sbor. Tělovýchova tu má plno ochotných rukou, které jsou schopné kdykoliv pomoci. A nesmíme ani zapomenout na to, že v minulém roce darovalo 67 členů TJ zdarma krev.

V JZD POKROK Švábenice (Náš život 17. 5. 1974)

Úspěchy JZD Švábenice v pěstování cukrovky jsou nesporné a s obdivem o nich hovoří pěstitelé v kraji i v republice. Již mnoho roků družstvo předčí ve výnosech ostatní zemědělské závody v okrese a to byl důvod, proč jsme si zajeli

do Švábenic na kousek řeči. “Agronoma Konstantina Pištělku těžko najdete v kanceláři. To by tam muselo stát kolo, které je jeho nepostradatelným dopravním prostředkem”, poučila nás starší žena s nůši kopřiv na zádech. A protože tam nestálo, nezbylo než počkat, až se vrátí z pole. Přijel a tak usedáme za stůl s mladším agronomem Drahošem Kučernákem.....Se setím řepy začali jako první v okrese již dvanáctého dubna a 23. téhož měsíce byla cukrovka zaseta na plánované výměře 334 hektarů...Dalším důležitým faktorem pro vysoké výnosy v JZD POKROK je příprava půdy již po žních,jak o tom hovořil K. Pištělka: “Čím rovnější je pole na podzim, tím úspěšnější je setba řepy na jaře ”, říká.

Hodně bychom mohli hovořit o práci traktoristů, kteří podle vyjádření Aloise Šebesty, dokáží někdy i nemožné, nebo o elánu družstevnic (a jejich rodinných příslušníků).....více jak 60 hektarů zbývalo v pondělí k jednocení a do zítřka prý bude vyjednocena. JZD má podle plánu sklídit 480 metráků z hektaru, podle schváleného závazku by to mělo být ještě víc, 510 metráků.

Náš volební program splníme (Rovnost 5. 4. 1978)

O tom, že občané přistupují k plnění volebního programu s plnou odpovědností a iniciativou se můžeme přesvědčit při projíždění obcí.

Výstavba nového širokoúhlého kina pro 160 diváků, které bude v tomto roce předáno, upravené chodníky a prostranství před domy. Jak nás informoval tajemník MNV František Hanák, jsou v popředí pracovní iniciativy starší občané, jako manželé Hudečkoví, Jan Vojáček, František Pospíšil, Jan Kaláb, Vladimír Kuška a další. Velmi aktivně rovněž pracují zahrádkáři. Stavějí totiž moštárnu, která bude sloužit občanům obce, ale i okolí.

V současné době se pozornost MNV a občanů zaměřuje na dokončení úpravy chodníků na náměstí.

Vybral a pro zpravodaj na pokračování připravuje **Pavel Kudlička**

Před 45 lety

Družstevní klub při JZD, který založili v roce 1959 manželé Dobešovi, Gédušovi a Šebestovi, navazoval na činnost osvětové besedy při MNV Švábenice. Posledními vedoucími OB byli Tomáš Sláma a Emil Veselý.

Nejobsáhlejší činnost DK začala od 70. let po rozšíření sálu kulturního domu po roce 1973, kdy byla s doprovodem kapely ing. Klenka nastudována opereta K. Valdaufa “Nejlíp je u nás”. Režii tohoto představení měli manželé Šebestovi a Dobešovi. Představení bylo úspěšné a vždy, když se po létech sejdeme, si s radostí tyto písničky zazpíváme.

Od tohoto roku se každoročně připravovalo estrádní vystoupení a to se hrálo během celého roku při výročních schůzích JZD, ČSAD, Biovety, Mlékárny,

v domově důchodců, při MDŽ, na Silvestra, besedách s důchodci. Proto se vystupovalo nejen ve Švábenicích, ale i v obvodu obcí, které patřily nejen k našemu JZD. Několikrát jsme účinkovali v Drnovicích, Krásensku, Hvězdlicích, Vyškově, na Zelené Hoře, Brankovicích.

V sousedních okresech v Lipovci, Počenicích, ale i v Havířově na severu Moravy. Každoročně jsme uskutečnili 15 až 20 vystoupení.

Počátkem 80. let jsme připravili na okresní dožínky v Marchanicích krojované vystoupení na téma:

“Dožínky na Hané”.

Hudební produkci zabezpečovala hudba ing. Jindřicha Klenka, který všechny písně s námi nacvičil. Při estrádách se hrály také scénky. Mezi nejúspěšnější patřila “Moje žena pije” manželů Dobešových a výstupy pana Ant. Gěduše. V oblíbě byly hrané písničky : Mám malý stan, Lojza a Líza - dvojice Veselý-Pišťelka, Pražské písničky, Perníková chaloupka, Holky z naší školky - dvojice Dvořáková-Zatloukalová. Velmi úspěšná byla písnička “Fotbalová jedenáctka JZD - O lé o lé-”, na text Heleny Kolbábkové zpívala skupina děvčat.

Činnost tohoto souboru byla po mnoho let velmi obsažná. Vystupovali jsme na krknech, co znamenají svět, třebaže byly někdy položeny na sudech od piva. Na vystoupení jsme se dopravovali všemožným způsobem a někdy skončili v závějích mezi stromy, ale práce nás vždy těšila, protože jsme ji dělali s láskou. Odměnou nám byl potlesk spokojeného obcenstva.



Během 25 roků se v souboru vystřídala řada účinkujících. Někteří zůstali jen nakrátko nebo se odstěhovali, ale velká většina zůstala věrná po celou dobu.

Estrády konferovali : Tomáš Dobeš, Ant. Géduš, Emil Veselý ml., Libor Pištělka, Jan Dvořák, Frant. Stáňa, Alena Dvořáková, Zdena Pavézková, Jana Zatloukalová.

Hráli a zpívali : Bož. Butalová, Jaroslava Dobešová, Alena Dvořáková, Jiřina Branžovská, sestry Gédušovy a Bučkovy, Dáša Skácelová, Zdena Pavézková, Jarmila Punčochářová, Jana Skřejpková, Hana Strážová, Jana Krupíková, Božena Osičková, Eva Minaříková, Božena Štolfová, Andrea Brhelová, Gábina Došťálová, Jitka Cupáková, Heda Suráková, Inka Chytilová, Josef Harásek, Jaroslav Krajčík, Frant. Stáňa, Jan Balán, Miloš Rejpal, Roman Ševčík a několikrát s námi vystupovala hud. skupina hochů Hladkých.

(Omlouváme se všem, na které jsme po těch letech zapomněli.)

Po transformaci JZD v roce 1992 skončila k velké škodě činnost DK, a členové, kteří zůstali věrni této činnosti vystupují při sjezdech rodáků konaných v obci každoročně, od poloviny devadesátých let pod vedením PhDr. Ivo Klenka.

Přáli bychom si, aby mladí opět oživilo tuto tradici a přinášela jim takovou radost a uspokojení, jako nám dříve.

Alena Dvořáková a František Stáňa - členové

Max Švabinský

Při přípravě nového švábenického zpravodaje se mi dostal do rukou malý článek ze starších novin s názvem : “Max Švabinský a Vyškov”.

Málo je znám vztah Maxe Švabinského k tomuto městu. V publikaci Františka Pražáka “Dětství Maxe Švabinského”, která vyšla v roce 1949 nákladem 550 číslovaných výtisků s originální grafickou přílohou Švabinského, je uvedena stať, ve které autor uvádí :” Pradědeček Švabinského pochází z Vyškova, kde vlastnil usedlost. Podle tehdejšího zvyku zápis kurentem, jmenoval se Jan Schwabinský. Ze vzpomínek z rodinného vyprávění byl odveden k vojsku a bojoval v napoleonských válkách. Když se vrátil, byla jeho usedlost obsazena jiným hospodářem. Pradědeček byl romanticky založený dobrodruh.”

Podle stati v knize Františka Žákovce - Max Švabinský - vydané Štencem v roce 1933 je záznam, že jméno Švabinský patrně souvisí s městečkem Švábenice u Vyškova, ale podle zachovalé tradice prý rod pocházel z Polska.

Praděd Jan Švabinský byl ženat s Kateřinou Otčenáškovou z Vyškova a měli spolu tři děti : dceru Annu, narozenou v roce 1805, dceru Marii, nar. 1815 a syna Františka narozeného v roce 1827.

Tento František byl dědeček mistra a byl otcem malířovy matky Marie Švabinské, která se narodila v Kroměříži v roce 1857 a byla prý velmi krásná.

V archivu Vyškova by měly být zachovány údaje o usedlosti Švabinského praděda. Stejně v matrikách narození a křtu by měly být záznamy o jeho další rodině, tedy o předcích pradědečka. Jak je známo, matriky o narození jsou pro město Vyškov zachovány od roku 1620 a jsou uloženy v Zemském archivu v Brně.

Vybral **Libor Pištělka**

IV. OBECNÍ PLES

Po loňském, snad úspěšně připraveném Obecním plese, se i letos veřejnost těšila na IV. Obecní ples, jehož pořadatelem bylo opět zastupitelstvo Obce Švábenice. Ples se uskutečnil v pátek 6. února 2004 v Kulturním domě ve Švábenicích ve 20.00 hodin. Všechny účastníky přivítal s přáním pěkné zábavy starosta obce Josef Kubík. O pěknou zábavu se starala až do rána hudba CLASSIC z Kroměříže. V průběhu plesu pro zpestření bylo uskutečněno taneční vystoupení dětí ZUŠ z Ivanovic na Hané a skupiny BABY BOYS. Obě tyto skupiny, které vede paní učitelka Helena Suchomelová, sklídily velký potlesk.



Účast na plese byla 270 osob. Losů do tomboly bylo přichystáno 3.000 ks a všechny byly v krátké době rozprodány. Tombola byla pořízena z nákupu OÚ a z darů sponzorů, kterým ještě jednou moc děkujeme. Těchto pěkných, hodnotných, cen bylo v tombole 114. Slosování tomboly bylo provedeno nadvakrát a všichni vylosovaní měli z cen radost. Občerstvení zajistilo pohostinství "V Bráně" a všichni účastníci plesu ocenili pestrost a kvalitu nabídky nápojů a jídel.

Ples i letos lze hodnotit jako velmi zdařilý. Je nutno poděkovat všem, kteří jakýmkoliv způsobem napomohli ke zdárnému průběhu plesu. A nashledanou na příštím V. Obecním plese v roce 2005.

Libor Pištělka, předseda kulturní komise

Myslivecká chata

Každý ví, kde ji hledat. Kde stojí, snad ví i děti z mateřské školy. Bývá častým cílem vycházek dospělých i těch nejmenších.

Málokdo však ví, zejména mladší generace, že je to původní taneční altánek z Údolí lásky, který byl v šedesátých letech myslivci rozebrán a přestěhován právě na pokraj lesa, do části zvané "Nad Polámanou".

Iniciátorem celé akce byl tehdejší předseda MS Antonín Mikšík z domu č.p. 147, za podpory ostatních členů jak ze Švábenic, tak i z Dětkovic. Na svou dobu

to bylo úctyhodné dílo, kterým se mohlo pochlubit málokteré myslivecké sdružení.

Na další rozsáhlejší rekonstrukci chata čekala dalších dvacet let. Výroba dřevěných stolů a židlí, rohová kuchyně, nové schodiště a celková rekonstrukce půdních prostor, umožňují rekreaci již řadu let zájemcům z širokého okolí.



Výměna střešní krytiny byla jednou z posledních větších akcí. V současné době probíhá celková rekonstrukce krbu. Výstavba chaty myslivecké společnosti a její letité zvelebování je kolektivní dílo, za kterým se skrývají stovky brigádnických hodin našich členů i těch, kteří již nejsou mezi námi.

Všem patří upřímný dík.

Látal Jaroslav, Myslivecký hospodář -MS Střela Švábenice

CO MUŽE DÁT SKAUTING DNEŠNÍ DOBĚ?

Skauting má v naší zemi pohnutou historii. Vznikl před devadesáti léty, ale více než polovinu této doby byl násilně potlačen, ale to všichni znáte.

Základní myšlenkový systém skautské výchovy můžeme odvodit z principů, které jsou obsaženy ve slibu, zákonu, heslu i požadavku dobrého skutku. Požadavek denního dobrého činu je důležitým výchovným prvkem. Dítěti, které se naučí pomáhat druhým bez nároku na odměnu a pouze s vědomím řádně splněné povinnosti, se později stanou pozitivní činy samozřejmostí každodenního živo-

ta. Pochopení humanitních ideálů se nestává jen teorií, ale přeměňuje se v praktické činnosti.

Snad právě v současné době, kdy budeme ještě dlouho usilovat o nápravu morálních škod v dětech i dospělých, je požadavek pozitivních činů, ale i pozitivního myšlení a pozitivních vztahů mezi lidmi snad tím nejdůležitějším úkolem, který vytyčujeme. Do praktické humanity patří i požadavek abstinence od alkoholu i drog, nekuřáctví, pohlavní kázeň, ale i vzájemná pomoc při překonávání životních obtíží a svízelných situací v denním životě.

Co považují za náš hlavní úkol - zde a dnes? Vrátit dětem ideály, které jsou vyjádřeny ve slibu a v zákonu, a postupně je naučit, že je možno podle nich žít i v každodenním životě. O co usilujeme? Nejdůležitějším problémem dnešní doby je rozbití mravních hodnot v celé společnosti. Náprava bude velmi obtížná, skauting ještě nikdy nestál před tak těžkým úkolem. Dětem výrazně chybí kladné vzory. V televizi vidí násilí, krutost a beznaději.

Znakem skautingu je duchovní rozměr-neustálé hledání cest života. Soudíme, že existují hodnoty, které jsou vyšší než je pomíjivý život jedince, a že existuje duchovní řád, který v minulosti hledala většina myslících lidí. Hledání duchovního rozměru života má celou řadu forem - prožívání krásy přírody, společné zážitky ve skupině, překonávání sebe sama (např. zkouška tří orlích per), pochopení, že každý skaut má svůj díl odpovědnosti za sebe, za druhé i za přírodu, která je dnes u nás mnohdy zcela zdevastovaná.

Asi nikdy se nedopracujeme ke konečnému řešení. Cílem skautské výchovy je člověk po všech stránkách vyzrálý, vzdělaný, tvořivý, schopný spolupráce s jinými lidmi, dobře zakotvený v řadě malých i velkých skupin, zformovaný v kulturní bytost. To je ideál, ke kterému se více či méně blížíme, ke kterému vedeme děti, ale také sami sebe.

Naše činnost od Nového roku:

3. ledna provedlo dvanáct členů (3 skupinky) Tříkrálovou sbírku pro potřeby Charity. Shromáždili jsme 16 tisíc korun. Všem dárcům patří za jejich příspěví naše poděkování. Tuto sbírku provádíme již třetím rokem.

20. ledna byla klubovní akce "Den skautů" – připomenutí výročí narozenin zakladatele skautingu Lorda Baden-Powella (22.2. 1857) a jeho ženy Olave B.P. (22.2. 1889) – je to mezinárodní den skautů – Den sesterství.



Co nás čeká?

Od 6. do 9. května uskutečníme putování po Národním parku Podyjí. Navštívíme hrad Bítov, zámek Vranov nad Dyjí, zříceninu Nové Hradky, technickou památku vodní mlýn ve Slupi, prohlédneme si Znojmo i s podzemím a po parku nachodíme asi 40 kilometrů. Ubytování budeme ve Vranově. Cena pro registrované bude 500 Kč a pro ostatní 700 Kč.

Od 10. do 19. července proběhne tradiční skautský tábor na základně Milkov, okres Prostějov. Cena pro registrované bude 1000 Kč, pro ostatní 1500 Kč.

Okolo 17. listopadu budeme pořádat v klubovně výstavku "Patnáct let znovuoobnoveného skautingu".

Tento termín jsme zvolili u příležitosti boje za svobodu a demokracii.

Vladimír **Norgay Hroza**, vedoucí oddílu

Pohled do přírody

Co to je hermelín?

Při této otázce většina jistě odpoví, že je to druh syra. "Král sýrů".

Je to ale i královský plášť, dělá se ze zimních kůží lasičky hranostaje.

Lasice hranostaj je dlouhá asi 30 cm. Tělo má štíhlé a protáhlé. Podle černé špičky ocasu ho lze vždy rozeznat od podstatně menší kolčavy. Během léta má hranostaj hnědou srst a zřetelně oddělenou žlutobílou stranu břišní. Začátkem zimy se srst změní na jasně bílou, pouze špička ocasu zůstává černá. Středověkým králům neušlo, jaký má hranostaj pěkný kožíšek. Byl v těch dobách nejdražší ze všech! A tak se v zimě pořádaly lovy na hranostaje a z jejich kůží se šily královské pláště. Ty černé "kapičky" na nich - to jsou ocásky hranostajů.

Hranostaj se vyskytuje v celém mírném a chladném pásmu Euroasie a Severní Ameriky. Hranostaj loví hlavně navečer a v noci, je téměř stále na lovu. Potravou mu jsou malí savci až do velikosti zajíčka, hlavně však hraboši a hryzci, kteří jsou dokonce honěni i ve svých chodbičkách.

S úsměvem

Švábenický folklór

Stařeček Lálatu častěš v kostele osnole.

Jedno, jak jim zvonil kostelník míšičkem kolem ocha, probodile se a v polospaňo zakřekle : "No, malá, přč, přč...!"

Meslele, že jim oteklo hřibě ! - Po drohy se tichem pře pozdvihováno zaské probodile - meslele, že je akorát po kázaňo a povídajó :”Pámbu zaplať za slovo Boží !”

Švábenšči říkajó - na rozdíl od obečených šešek - kadlátkovým šeškám “pokače”. Meslím od následku, jaky se jevíjó, dež jich Švábeňák s kopó zmanžároje ! - Ale ináč só Švábenšči moresní. Ani hanácké “negace” neožévajó - řekno decke : “ kromboženec”....

Říká se : “ Ranó - jak Švábenšči ! (ranó = zároveň, rázem). To má tento původ : Švábenští měli za stara na Dřevnovsku na 80 měřic pole. Přes Hanou nebylo tam mostu. Tož když se mělo pole na Dřevnovsku obdělávat, bubnovalo se ve Švábenicích : “Zétra všeci ranó na Dřevnovsko ! Most se mosí vzít sebó !” - Sousedí musili totiž naložit i trámy a desky, aby si položili přes Hanou most ! Jak “podělali”, most se opět rozebral a vzal domů.

Pře vizitací ptale se pan děkan Francka P., jaky bele strome v rájó ? - Francek chvilu rozměšlel - zpomínal, jaky strome majó za mlatevnó. Zpomena si, vehrkl : “Japka, hroške poscánke, kadlátko a - svalke !”

Stařéček Pokorné jedno ráno nenašle senka doma - tólával se jim po nocách. Zavolale na maticko :

”Vem trocho hracho a běž pro to sviňo - zas nebel na noc doma !”

Dež bele stařenka Novotných před svajbó na cvičeňo, ptale se jich panáček : “ Kolek máme svátosti ?” Stařenka nemeškale, že dvě !” - A jak pré to ? - “Jedna v kabátko a jedna ve věnečko !”(Monštranci a kalich).

Z lidového humoru Otakara Bystřiny vybral **Libor Pištlka**

Zahrádkářské okénko

Bezinková šťáva

2 litry převařené vody - nechat vychladnout

přidat : 30 květů černého bezu

4 dkg kyseliny citronové

Necháme stát 24 hodin, pak přecedíme.

Na 1 litr šťávy : 1 kg cukru krystal

1 balení kyseliny sorbové

ŠVÁBENICKÉ VARHANY A VARHANÍCI

Rod varhanářů Staudingrů z Andělské Hory

Dnes již málokdo ví, že Andělská Hora byla v 18. stolení důležitým centrem varhanářské výroby na severní Moravě, které bylo významnější než např. Opava. Za svou proslulost ve stavbě varhan vděčila Andělská Hora jedinému varhanářskému rodu, rodu Staudingrů, jehož tři generace zde měly svou dílnu od poloviny 18. století až do r. 1839. Náš příspěvek chce shrnout dosud známé poznatky o tomto varhanářském rodu, bez jehož činnosti by dějiny varhan na Moravě nebyly myslitelné.

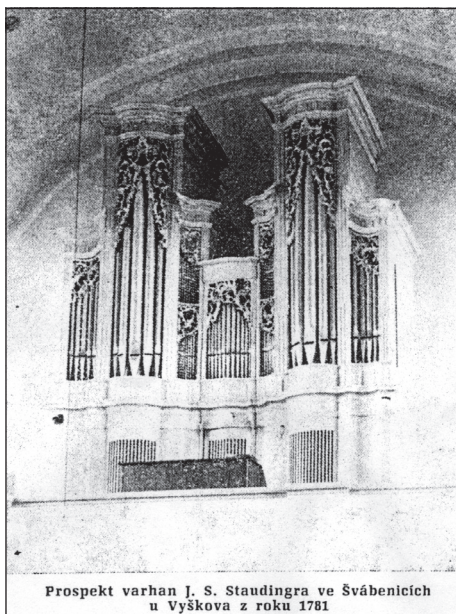
O nástrojích Josepha Sebastiana máme značné množství drobných zpráv, ale o jeho největších varhanách

(Frýdek, Svitavy) nevíme téměř nic. Z dochovaných varhan, jemu prisuzovaných, nejsou ani jedny dochovány v původním stavu. U varhan, uváděných pod jeho jménem po roce 1800, nevíme, zda jsou ještě jeho dílem, anebo dílem jeho syna Fabiana Sebastiana Antona, který se podpisoval pouze Sebastian Staudinger. Nevíme totiž přesně, kdy Joseph Sebastian přestal vykonávat svou živnost. Poslední jednoznačná zmínka o Josephu Sebastianovi Staudingrovi je r. 1806 v Darahotuších.

Varhany ve Švábenicích z roku 1781 byly v minulosti několikrát opravovány a roku 1969 je přestavěl na pneumatický systém Karel Zadák. Ač prohlašoval, že ponechal nezměněnou dispozici a použil všech starých píšťal, neodpovídá dispozice po jeho přestavbě přesné originální dispozici.

Podle sdělení K. Zadáka měly varhany původně všechny velké oktávy krátké (bez Cis, Dis, Fis, Gis) a měly manuálovou spojku. Dnešní nástroj má nové pneumatické vzdušnice a plné chromatické rozsahy v manuálu (C-g3) i pedálu (C-f1) a pochopitelně má i některé hlasy nové.

Zdá se, že varhany ve Švábenicích měly původně vestavěný hrací stůl z pro-



Prospekt varhan J. S. Staudingra ve Švábenicích u Vyškova z roku 1781

spektové strany a pozitiv vestavěný do korpusu jako prsní pozitiv. Na prospektových píšťalách, které jsou většinou původní, je nad horním labiem 5 výstupků ve tvaru křížku, přičemž střední výstupek je znatelně větší. Bohužel nevíme, zda Joseph Sebastian užíval této ozdoby i u jiných varhan a zda jí užíval i jeho otec Sebastian. Víme jen, že podobně zdobil své prospektové píšťaly někdy Johann Neusser, který se vyučil v dílně syna Josepha Sebastiana Staudingra.

Ve farní kronice je dále uvedeno:

Dne 12. července 1864 o 3 hodině odpoledne udeřil blesk do kostelní věže, vjel i do varhan a stroj velmi porouchal, který roku 1860 olomoucký varhanář Blassmayer mistrně postavil. Varhany byly od brněnského varhanáře Ferd. Mikši opraveny.

Varhaníci:

V úmrtní kronice nalézáme prvního učitele Švábenského zaznamenaného r. 1779. Jest to František Slatinský, jenž byl spoluvarhaníkem (zemřel 6. 3. 1779) a dle udání matriky působil zde 46 let, tedy od r. 1733.

Od roku 1862 až 1875 byl ve Švábenicích učitel Josef Eichler. Zda hrával ve Švábenicích na varhany údaje nezaznamenávají, ale když odešel v roce 1875 na odpočinek, převzal varhanickou službu v klášteře na Rajhradě.

Po něm přišel výtečný ředitel kostelní hudby, rodák Jevičský, učitel, Jan Gro-mes. Působil zde do 7. 11. 1895, kdy odešel do Kroměříže na odpočinek.

Po něm nastoupil Alois Valenta. Týž vzdal se z důvodů zdravotních a služeb-ních varhanictví 20. 3. 1904, jehož účinně se chopil od 1.7.1904 pan František Trpík, soustružník perleti, ředitel hudby v “ Katolické Besedě .”

14. září 1917 se jednalo o odebrání cínových píšťal k účelům válečným z naších varhan. Farář se bránil, poukázav na jejich starobylost a uměleckou skříň, na níž nápis : “Josephus Sebastianus Staudinger, organista Engelsbergensis noc perfecit organum 1781. frater Antonius Staudinger filius Claudius Staudinger, socii Carolus Metzka, franciscus Masch, Paulus Hutterer.”

Píšťaly nebyly odebrány.

15. 9. 1928 firma V. Strnisko z Uherského Hradiště opravila a vyčistila varhany za 3 170,- Kč.

1. dubna 1940 se vzdal varhanictví pan František Trpík. Sloužil našemu chrámu Páně obětavě a skoro zadarmo po 36 roků. Vychoval skoro všechny zdejší hudebníky.

Konkurenční výbor kostelní nechce novému varhaníkovi nic platit, aby se prý nemusely vybírat kostelní přirážky. Také v novinách nevypsal místo varhanické ve Švábenicích. Dcera pana Trpíka podala svou nabídku, že by hrála na varhany (má školu varhanickou u Leoše Janáčka v Brně) za 350,- korun měsíčně. Konkurenční výbor sehnal varhaníka v Drysicích, který se dostavil sem na první pohřeb myslé, že zde nikoho nemáme - ale dozvěděl se, že je zde zkušená síla varhanická, hned se vrátil do Drysic - že prý se do zdejších poměrů nebude míchat.

Proč nechtějí slečnu Trpíkovou?

Slečna Trpíková později hrála na varhany koncem šedesátých až sedmdesátých let v Ivanovicích na Hané.

Od 1.10.1940 byl ustanoven nový varhaník pan Vojtěch Malý z Prasklic. Mladý, bystrý, dobrý muzikus. Sloužil do 15.5.1941.

Od 15.5.1941 přišel nový varhaník pan Alois Kozák z Chvalkovic.

8.2.1943 odchází varhaník Alois Kozák na vojenskou práci do Adamova. Zastupuje ho sestra Vlasta Kozáková.

1. 3. 1957 vzdal se varhaničení Alois Kozák z Chvalkovic. Až do příchodu Jana Navrátila vypomáhala při obřadech slečna Aloisie Trpíková.

V roce 1968 zadána generální oprava varhan, výměna zteřelých píšťal a červotčivých dřevěných částí.

V roce 1969 v polovině září byly varhany hotové. Předtím komise z Brna plně souhlasila s odstraněním zteřelých píšťal, hracího stolu a všeho, kromě vnější kostry, která zůstala pro zcela nové varhany. I s hracím stolem vše přišlo na 140 tisíc korun.

V roce 1983 byla mistrem Zadákem z Brna provedena údržba a přeladění na zdejších varhanách.

Od roku 1964 se varhanické služby ujal pan Jan Navrátil ze Švábenic.

V roce 1983 za varhany zasedl tehdy mladík Miloslav Minařík ze Švábenic a svým hraním obohacoval zdejší liturgii až do odchodu na varhanickou službu na sv. Hostým v roce 2003.

Nyní se tohoto díla ujala paní Lenka Fialová z Dětkovic.

V roce 1989 byl proveden nátěr varhan, které byly zčásti nově opraveny mistrem Zadákem z Brna.

V roce 2002 byly mistrem varhanářským Karlem Zadákem z Brna podle možností finací varhany opraveny a upraveny. Byly vyměněny staré píšťaly za zápornní, staré dřevěné píšťaly za nové kovové, hrací stůl přestěhován na boční stranu kůru pro zlepšení přehledu varhaníka, jeho lepšímu zvukovému poslechu a zvětšení prostoru kůru. Celková oprava činila 240.000,- Kč.

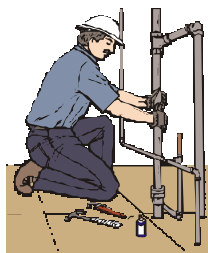
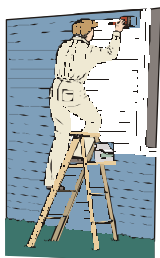
To je vše, co se dalo zjistit z farní kroniky ve Švábenicích o varhanách a varhanících.

připravil: **Libor Pištělka**



Firmy, podnikatelé, živnostníci, řemeslníci, ...

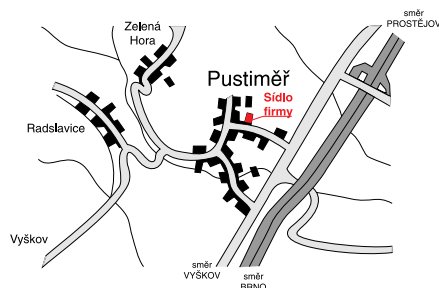
*Chcete na sebe upozornit na internetových
stránkách naší obce ?*



**Stačí vyplnit jednoduchý formulář
na OÚ ve Švábenicích či formulář
na internetových stránkách obce.**

Ofsetová tiskárna do formátu A2. Tiskařské práce v profesionální kvalitě a uceleném cyklu.

- ❖ Tisk vizitek, brožur, katalogů, knih, časopisů, periodik, reklamních prospektů, plakátů, kalendářů, jízdenek, letenek, firemních tiskovin, samolepících etiket a potisk dopisních obálek
- ❖ Výroba kartonových obalů
- ❖ Kompletní knihařské zpracování (číslování, lepení, perforace, všechny typy knihařských vazeb, termovazba, lamino, UV lak, výsekové práce)
- ❖ Vlastní reklamní studio, DTP
- ❖ Digitální fotografické práce
- ❖ Zajišťujeme sítotisk, tampotisk, plotrovou reklamu
- ❖ Doprava zakázek v regionu zdarma



KONTAKT

TELEFON - FAX: 517 357 356; 517 357 271, **MOBIL:** 602 736 524; 602 736 523

E-MAIL: moraviatisk@moraviatisk.cz; kressl@moraviatisk.cz, www.moraviatisk.cz

Zpravodaj obce Švábenice

Vychází čtvrtletně, náklad 300 ks.

Odpovědný redaktor: Mgr. Zdeněk Cupák.

Neprošlo jazykovou úpravou.

Grafická úprava a tisk: Moraviatisk Vyškov, spol. s r.o.

Vydává Obecní úřad Švábenice.

Tisk povolen: MK ČR E 14253